

MISJONÆRENS Plass I SØR-AFRIKANSKE KIRKER

av

MANAS BUTHELEZI

Misjonærens «image» har lenge vært broket. Han har, alt etter omstendighetene, vært sett på som en helt og som en skurk. Historiske forhold, som for eksempel kolonialismen, har ikke bare preget mang en vurdering av misjonærens innsats. I enkelte tilfeller har slike historiske forhold vært avgjørende for det personlige forhold mellom misjonæren og det innfødte folk han tjener som misjonær.

De historiske forhold har så å si avgrenset og utformet misjonærens plass eller innfallsvinkel overfor andre mennesker. Det er grunnen til at hans yrkesmessige identitet i beste fall er blitt misforstått, og i verste fall blitt assosiert med alskens virkelige og innbildte historiske monstre.

William Elijah Hunter, en sør-afrikansk dikter, gir oss det beste eksemplet på dette i de ord han lar en gammel afrikansk kvinne bryte ut med:

«Tyver er de alle sammen! Disse hvite menn, alle er de like. Enten de kommer med bibler eller med geværer eller perlekjeder, det spiller ingen rolle. De grafser til seg landet vårt, buskapen, konene våre, til vi er ribbet og hopper omkring som fugler i en snare, hver på sin lille gressfleck, forsmekter og forgår . . .»

Det er på bakgrunnen av denne historiske mangfoldighet at vi skal analysere misjonærens plass i sør-afrikanske kirker. Med «plass» mener vi i dette foredraget den rolle som misjonæren spiller eller er ventet å skulle spille, såvel som den «status» som han har — ubevisst eller bevisst — i forholdet til det folk hvor han virker.

Jeg antar at det ikke er ventet av meg at jeg skal behandle

dette emne ut fra rent teologisk og akademisk interesse. Hvis jeg har forstått det riktig, ble diskusjon av dette emne satt opp på dette møtets dagsorden på grunn av en følelse av usikkerhet som rår i visse misjonærkretser angående spørsmålet om hvilken fremtid kirkelig misjonsinnsats i utlandet har.

En rekke innledende spørsmål melder seg av seg selv. Hva er årsaken til denne usikkerheten blant misjonærer? Kommer den av berettigede grunner eller har vi å gjøre med en psykologisk svikt når det gjelder å forstå og tilpasse seg en endret situasjon, som misjonæren selv har gjort en hel del for å skape? Er ikke saken rett og slett den at misjonæren ubevisst avviser sin nye plass i en forandret situasjon?

Etter mine begreper er hele saken, utover spørsmålet om misjonærens rolle og personlige status, et falskt problem. Det er min overbevisning at misjonærens manglende evne til å identifisere seg med den nye situasjon som han selv har gjort mest for å skape, svikter selve misjonsforetagendets endelige mål.

Det er for meget å vente at kirken skal få forståelse for sitt grunnleggende ansvar som stedegen kirke, og at den på samme tid a priori skal kunne utarbeide forskrifter for misjonærens funksjon under de nye forhold hvor ansvaret ligger i de innfødtes hender.

Er det ikke tilstrekkelig å fastslå at det er kirkens behov som må bestemme misjonærens plass fremfor vice versa?

Den hovedsak som for meg ligger under dette og andre spørsmål, vil bli klargjort etterhvert som jeg her går frem. I det følgende vil jeg først beskrive ganske kort den rolle og status som misjonæren tradisjonelt har hatt, som vesentlig bakgrunn for å forstå noen av de problemene vi står overfor i dag. I det følgende avsnitt vil jeg analysere den aktuelle krise angående misjonærens plass i våre kirker. Jeg skal avslutte mitt foredrag med å gi noen praktiske forslag vedrørende utenlandsk personellpolitikk.

Misjonærens plass tidligere

At misjonærene var de første til å bringe evangeliet til Afrika,

til å oppfinne skriftlig form til mange afrikanske språk, til å bygge skoler og hospitaler, er velkjent.

Harde forhold og det å være prisgitt mange tilfeldigheter er ting som hører med til det å være pionér, og misjonæren var på ingen måte spart for disse. I den forbindelse hadde Kwame Nkrumah dette å si i sin tale til Ghana Assembly of the International Missionary Council:

«De visste at de ville stå overfor uunngåelig ensomhet og overhengende fare for å dø. Gul feber herjet blant dem. Men de kom allikevel. De hører til kristenhetens martyrer, like selvsagt som de som ble forfulgt for sin tro. Den styrken de viste, er det sikre grunnlag som dere nå bygger deres arbeid på. Ghana hilser disse menn og kvinner som ga sitt liv for dette lands opplysning og velstand.»

Misjonærens pionérand var på ingen måte hans egen. Snarere var den en del av tidsånden den gang. En ånd som egentlig gikk helt tilbake til renessansen, med sin iver etter å undersøke det som var ukjent. Men la dette bare være en sidebemerkning.

Det er ikke bare de som har nydt godt av misjonærenes pionérinnsats, som anerkjenner betydningen av deres bestrebelser. Tomlinson-rapporten av 1955 har følgende å si:

«Det er et slående faktum at kirkene har gjort bruk av forskjellige bi-tjenester i sitt arbeid, f. eks. velferd, medisin og utdannelse. Disse bi-sektorer har vokst kraftig som resultat av kirkelig glød og anstrengelse og generøse bidrag fra statens side, slik at de fleste Bantu hospitaler og skoler i dag ligger under kirkelig jurisdiksjon.»

Vi skal ikke oppholde oss her ved forholdet mellom misjonærens status og regjeringsmyndigheten. Før vi avslutter dette avsnittet, må vi se på hvordan misjonærens pionérinnsats virket inn på hans sosiale status og hans anseelse blant det folk hvor han arbeidet.

Misjonæren antok i stor grad faderbildet. Han var den man ventet skulle ta initiativ. Han hadde erfaring med å bryte ny mark. Folk kom til ham for å få hjelp og råd, også i en rekke saker som gikk ut over hans yrkesmessige kompetanse. Det er de

første misjonærenes utdannelse som har æren for at de greide å hankses med de forskjellige vanskelige situasjoner på en måte som gjorde at så mange mennesker fikk tillit til dem. Han var, som en kan forstå, den lokale kirkes «brain trust». Han alene visste hva som var best for kirken og hvilken kurs det var best å følge.

Dette hadde imidlertid uheldige psykologiske følger for afrikaneren. Han mistet troen på seg selv og sine muligheter, fordi han hadde full tiltro til misjonærens visdom. Dette forhold ble forsterket ved det faktum at misjonæren ikke bare var pionér. Han oppmuntret også afrikaneren til å forkaste sin kultur til fordel for den som misjonæren brakte med seg.

Alexander Tshongwe har sammenfattet dette problemet med følgende ord:

«Vi må være oppmerksomme på at afrikaneren har forlatt alt og har tilpasset seg Vestens normer. Hvis vi tror han nå vil forlate disse normene for å vende tilbake til det han kjente før, tar vi feil. For han holder med nebb og klør på det som er blitt gitt ham. Er afrikaneren ærlig, så vil han innrømme åpent at han er i et dilemma. Han synes ikke å vite hva det er han leter etter. Han føler behovet for noe, og vet ikke riktig hva det er. Og for å gjøre det hele enda verre, så kommer våre europeiske brødre ustanselig med forslag og vil bestemme hva som er best for ham.»

Når man diskuterer misjonærens plass i de sør-afrikanske kirker, er det faktum at europeernes kristianisering og kolonisering av Afrika løp parallelt, en faktor som avgjort hører med i bildet. I forhold til det, skrumper enhver annen faktor som har å gjøre med emnet for dette foredraget, inn til å bli ganske ubetydelig. Derfor må vi rette søkelyset mot noen av de viktigste sider ved dette historiske forhold.

La oss innledningsvis bemerke at hva motivering angår, var koloniseringen og misjonsbevegelsen så langt fra hverandre som øst er fra vest. Vi har her å gjøre med et tilfeldig historisk sammen treff som har hatt katastrofale følger. En del av disse følgerne gjør seg stadig gjeldende.

Det var meget fristende for en del tidligere misjonærer å tolke kolonialismens fenomen som et forsynets Pax Europeana beslektet med Pax Romana i kirkens tidligste århundrer. Kolonimesig suksess ble i blant ansett som Guds velsignelse av de kolonimakter hvor der var en sterk misjonsinteresse.

Denne tendens er tydelig, for eksempel i pastor James Johnstons innledende ord som han skrev som redaktør og som konferansesekretær i Report of the Centenary Conference of the Protestant Missions of the World som kom sammen i London i 1888. La meg her referere hva han sa:

«Et annet betydningsfullt trekk ved konferansen var de menneskeraser som var representert der. De ga et adskillig dristigere inntrykk enn hva tall ville ha gjort, av i hvilken grad evangeliseringsarbeidet er tatt opp av, eller er pålagt, den saksiske rase. Vi dømmer selvsagt ikke ut fra selve antallet av engelskmenn som fylte møtesalene midt i deres egen hovedstad, men den store overvekt fikk en til å legge merke til det faktum at midlene som tilveiebringes for misjonsformål av Storbritannia og Amerika, er mer enn ti ganger så store som alle de bidrag tilsammen som kommer fra andre misjonsselskaper i verden. Og, når man legger til våre noble brødre, sakserne i Tyskland og våre ærede brødre av skandinavisk blod, så er omtrent alt evangeliseringsarbeide i hedenske land i hendene på raser fra den saksiske stamme . . .

Vi kan ikke la være her å legge merke til den store forandring som har funnet sted i den latinske rase når det gjelder erobring og kolonisering av verden. I hedenske tider var den den store koloniserende og erobrende rase. Men etter at den kom inn under den romersk-katolske kirke, så har den opphørt å ha særlig innflytelse både når det gjelder erobring og koloniserings-tiltak.

Det er til den rase som sender kristendommens velsignelse til hedningene at Gud gir hell og lykke som koloniherrer og erobrere av verden.»

La det være slått fast at det også kan nevnes eksempler på enkeltmisjonærer som tok et modig standpunkt *mot* kolonialismens grunnprinsipp. Den rollen som Colenso-familien spilte i

Zululands politikk i det 19. århundre, stikker seg ut som et typisk eksempel på det.

Men det er også tilfelle at siden kolonialismen var en praktisk realitet, så var det en generell tendens blant misjonærer å forsøke å manøvrere innenfor dens baner og å forsøke å utnytte hver eneste fordel den kunne by misjonsarbeidet. Tomlinson-rapporten gjør i denne sammenheng følgende iakttagelse: «Det er verd å legge merke til at etableringen av europeisk autoritet i Sør-Afrika ikke bare bidro til de innfødtes materielle velstand, men fremmet også i spesiell grad misjonene, slik at blomstringstiden for misjon i Sør-Afrika i virkeligheten går tilbake til den gang», — det vil si til tidspunktet for etableringen av europeisk myndighet.

På den annen side så koloniherrerne i misjonærene folk som hadde evne til å «temme» afrikaneren. I mange tilfeller brukte de sin politiske makt og myndighet, ikke bare til å forsvare misjonærens person, men også fremgangen av hans arbeid mot ytre innflytelse. Dette ble gjort ved å «undertegne avtaler» med de innfødte ledere eller ved å utstede instruksjer til dem.

Som eksempel kan nevnes at av de avtaler som mellom 1803 og 1854 ble undertegnet av Cape Koloniens britiske guvernører og de innfødte høvdinger, har ikke mindre enn elleve en klausul som er formet spesielt for å beskytte og fremme misjonærenes virksomhet. Den avtalen som ble inngått mellom Sir Peregrine Maitland og fingo-høvdingene, er typisk i uttrykksform og innhold. En del av den lyder slik:

«19. De høvdinger som inngår avtale, forplikter seg herved, etter å ha sluppet kristne misjonærer inn på sine territorier for å gi deres undersåtter opplæring, til å beskytte deres person og deres familier, såvel som den eiendom de kristne lærere har, som måtte bo blant dem.

20. De høvdinger som inngår avtale, forplikter seg til å la hvilken som helst av sine undersåtter som bekjenner den kristne religion og som ønsker å slå seg ned på eller i nærheten av en misjonslandsby eller misjonsinstitusjon, å la dem ta sin eiendom med seg til slike institusjoner uten å forulempes eller skades på

noen som helst måte. De forplikter seg dessuten på at slike personer ikke skal plages eller skades hverken hva angår deres person, familie eller eiendom, dersom de nekter å føye seg etter kaffer-skikk når det gjelder trolldom, regnmakeri, polygami, om-skjæring, bortføring med makt eller voldtekt av kvinner.

21. De høvdinger som inngår avtale, forplikter seg til å oppmuntre sine undersåtter til å sørge for at deres barn går regelmessig på de kristne læreres skoler innenfor deres territorium.»

Etter zuluenes militære nederlag og eksilet påtvunget deres konge Cetschwayo, var en av betingelsene for at dette kongedømme skulle gjenopprettes, at misjonærene fikk lov til å arbeide uantastet. Det er interessant å merke seg at misjonærene, kanskje med unntakelse av folk som biskop Colenso, dannet en av de grupper som var mest fritt-talende mot at kong Cetschwayo skulle vende tilbake til makten. Dette på tross av den gjestfrihet som han, såvel som hans kongelige forgjengere, hadde vist misjonærene. En ganske rørende illustrasjon på denne gjestfrihet har en i de ord som Cetschwayo selv uttalte til Martin Oftebro, hvis far var misjonær og som hadde vervet seg i den britiske armé, — Martin Oftebro var med i det lag av soldater som dro for å ta Cetschwayo til fange etter zuluenes nederlag, ja, han var den som først nærmet seg kongen og forlangte at han skulle overgi seg. Cetschwayo sies å ha sagt til ham: «Var din far min venn så lenge at du skulle gjøre dette mot meg?»

Som Edward Caldwell Moore bemerker, ville misjonsbevegelsen aldri ha kunnet utføre sitt arbeid uten hjelp av faktorer som har å gjøre med annet enn det indre liv. Den religiøse ånd må finne uttrykk i menneskets ytre liv. Der er kristne karaktertrekk som bare kan utvikles når mennesker engasjerer seg i handel og politikk og virker i sosiale organisasjoner og økonomiske foretagender. Den ypperste type kristen misjonær har ofte vært, og det i en utstrekning vi kanskje ikke har vært oppmerksomme på, den som også har vært eksponent for visse politiske idéer og utdannelsesprinsipper.

Misjonærens plass i dag

«Samtiden» er, på samme måte som fremtiden, meget vanskelig å tolke. For det første mangler vi den distanse som er så vesentlig for det objektive perspektiv. Vi vet at de som er lovpriste helter i dag, kan være stygge flekker på historiens blad i morgen, og vice versa. Dette faktum fritar oss imidlertid ikke for ansvaret å lytte til de profetiske røster i samtiden. Profeti som historisk tilskikkelse er alltid en virkelighet i en bestemt samtid. Kirkens kall til å lytte til Guds profetiske stemme hører med til dette ansvaret. Det er på denne bakgrunn at jeg har mot til å si hva jeg ønsker å si.

Noen av våre kirker i Sør-Afrika er i ferd med å gjennomleve en krise i sin selvforståelse. Til og med de som i dag later til å være rolige reder med fred og harmoni må, når tiden kommer, gjennom denne krisen. Fenomenet kan iakttas, ikke bare i lutherske kirker, men også innen andre konfesjoner. Krisen dreier seg om den bevisstgjøring som holder på å finne sted blant de svarte kristne. Det er en oppvåknen fra selvfornektelsens og selvmedlidenhetens natt til selvhevdelsens og selvbesinnelsens morgen. I forhold til dette grunnleggende faktum, er misjonærens plass i kirken et spørsmål som bare berører saken såvidt eller endog er ganske uredkommende. Hvis det var opp til meg, ville jeg ordnet det slik at vi på dette møtet ikke snakket om misjonærens plass i de lutherske kirker, men heller brukte vår tid på å drøfte de svarte kristnes plass i de lutherske kirker i Sør-Afrika. Jeg har to grunner for å foreslå det.

For det første er det et spørsmål om hva vi skal prioritere i diskusjonen. «Misjonærens plass» er et postulat eller noe vi tar for gitt i diskusjonen. Men det grunnleggende spørsmål forblir det som gjelder de svarte kristnes plass i kirken, de som er frukten av misjonærenes bestrebelser. Misjonærens plass defineres ut fra den innflytelse misjonærene har på de svarte kristne.

Som jeg antydte i første del av foredraget, opplevet de svarte kristne misjonæren som en som gjorde en pionérinnsats i å bringe Guds velsignelser til den svarte histories virkelighet. Han opplevet også misjonæren som en som oppnådde dette med bistand

fra de mektige europeiske kulturkrefter. De svarte kristnes anliggende er dette: Hva er min rolle og min oppgave på bakgrunn av de historiske realiteter? Så selv om det er riktig at den svarte bevisstgjøring må være bestemmende for de utenlandske misjonærens nye rolle, så er tiden allikevel ikke moden for å ta dette spørsmål opp på teoretisk plan i og med at vi ennå ikke har løst problemet med de svarte kristnes selvforståelse. De fleste svarte kristne velter seg fremdeles i selvfornektelsens gjørme: De er fremdeles skamfulle over sin svarthet.

Spørsmålet om nærvær eller fravær av utenlandske misjonærer i vår kirke ble gjort til diskusjonstema i kirken av misjonærene selv, da svarte kristne begynte å ta initiativ for å løse en del av sine problemer. Det var altså ikke de svarte kristne som begynte denne kontrovers.

Merkesaken var til å begynne med de svarte prestenes lønn. Så snart som artikler om dette problem ble trykket i kirkelige blad, er det sagt at misjonærene ble opprørt over at den slags artikler overhodet ble tillatt i kirkelige publikasjoner. Noen sies å ha truet med å trekke seg fra sin misjonærvirksomhet i kirken, mens andre skulle ha foreslått opprettelsen av sensurkomitéer for de forskjellige kristelige blad, slik at den slags artikler ikke kom på trykk igjen. Disse forslagene ble fremsatt av folk som var vel kjent med den frie presse, og de verdier fri presse kan ha for et samfunn. Slike reaksjoner fra misjonærenes side ble tolket som et kraftig forsøk på å bringe den svarte opinion til taushet. Dette skapte inntrykket hos en del av de angjeldende svarte at så lenge misjonæren var tilstede, ville han aldri tåle å høre et svart menneske gi uttrykk for sin svarte mening.

Selvfølgelig var dette en for rask konklusjon. Men den kan forstås i lys av situasjonen og i lys av misjonærens tradisjonelle rolle som eneste tenkende og bestemmende instrument i kirken. Det er også velkjent at misjonærens rase og kulturelle opphav automatisk setter ham i en beskyttet lederposisjon. Han leder ikke bare på grunnlag av sine evner, men også på grunnlag av hvordan han er skapt. Når en ser på hvordan noen misjonærer faktisk reagerte da de svarte begynte å diskutere sine problemer,

er det ikke vanskelig å forstå de som sa: «De kan like så godt dra herfra. Jeg ønsker ikke å betale taushetens pris for å beholde dem her.»

For det annet er det her et spørsmål om stedegen teologi. I løpet av flere årtier har misjonærene oppfordret oss til å utvikle en stedegen tenkning og en stedegen kirkeordning. Men det ser ut som om misjonærene ennå ikke er modne nok følelsesmessig til å tåle å se at dette nå er i ferd med å skje. Med «stedegen teologi» mente de kanskje ikke annet enn svarte synspunkter på en del emner utplukket av misjonærene, så som polygami, ilobolo, fedredyrkelse etc. Jeg har uttalt meg mot hva jeg har kalt en stedegen teologi som er etnografisk bestemt, og til fordel for en stedegen teologi som er antropologisk bestemt. Med uttrykket «etnografisk bestemt» mente jeg en afrikansk verdensoppfatning rekonstruert med etnografiske midler, det vil si, i henhold til hva etnografene har kunnet avdekke som tradisjonelle komponenter i den afrikanske livsforståelse. Hva jeg gikk inn for, var å ta utgangspunkt i afrikanerens nåværende antropologiske virkelighet. La meg bruke begrepet «svarthet» for å illustrere mitt prinsipp.

Svarthet er en antropologisk realitet som omfatter hele min daglige eksistens. Den avgjør hvor jeg skal bo, med hvem jeg kan ha forbindelse, og min daglige opplevelse av livet. Livet utspiller seg for meg til daglig innenfor de grenser som er definert for svarte. Guds ord møter meg i den virkelighet som består i at jeg er svart. Denne situasjonen er hverken en drøm eller en ren fantasi. Det er virkeligheten slik den utspiller seg i mitt daglige liv. Jeg må forstå forsoningen i Kristus innenfor konteksten av denne eksistensielle situasjon. Dersom kirken bærer i seg det forhold at svarte mennesker ikke fritt kan gi uttrykk for hva de mener er tjenlig for kirkens sak, så må man stille spørsmål om hva «kirken» betyr innenfor den svarte virkelighetsopplevelse. Kan vi være en kirke dersom vi ikke deler dagliglivets enkeltheter? Er det å være ett innen kirken noe som ikke har konsekvenser for hvordan vi forholder oss til hverandre i dagliglivet? Når en svart kristen sier at vi ikke er ett i den lutherske

kirke fordi det ikke er grunnlag for å leve under de samme åndelige og materielle betingelser, hvorfor gir man ham ikke æren for å ha analysert situasjonen riktig?

Med disse bemerkninger forsøker jeg å rette søkelyset mot det faktum at stedege tenkning finner sted, men at den fordreies i sine intensjoner endog av de som har ønsket den frem. Misjonærene burde være de første til å oppmuntre de svarte til å uttrykke sine meninger. For selv de første misjonærer ba til Gud om at denne dagen måtte komme. Vi lever i oppfyllelsens tid.

Dette avsnittet er imidlertid ikke fullstendig uten det neste, hvor jeg vil komme med en del synspunkter på utenlandsk personellpolitikk. I dette andre avsnittet har jeg gjort gjeldende at det grunnleggende problem i vår kirke i dag ikke har å gjøre med misjonæren som sådan, men med det at kirken bare såvidt er begynt å arbeide med spørsmålet om hvordan den oppfatter seg selv. Problemet har ikke først og fremst å gjøre med misjonærens plass, men med kirkens plass i den situasjon den befinner seg i, en situasjon skapt av faktorer som er blitt til både innenfor og utenfor kirken.

Siden problemet i virkeligheten er blitt sett som om det i første rekke gjaldt misjonærens plass i kirken, må vi si noen ord også om den saken. Dette er viktig, særlig fordi de som har til oppgave å definere sine kirkers misjons-policy, er nødt til å ta stilling til dette problemet. Og det fører oss over til det neste avsnittet.

Retningslinjer for fremtidig utenlandsk personellpolitikk

Først noen ord om *ikke-missiologicaliske faktorer*. Jeg kaller dem så fordi de er uavhengige av den grunnleggende teologiske motivering for å sende og motta personell over kirkegrensene til områder hvor evangeliet ennå ikke er blitt forkynt. I vårt tilfelle er vi selvfølgelig mest opptatt av misjonærtrafikken fra Europa og Amerika.

1. Økonomisk støtte. Mange tror, rettmessig eller urettmessig, at misjonssubsidier fra utlandet strømmes inn i våre kirker for å opprettholde tilstedeværelsen av misjonærer fra de land som

støtter misjonen. En nærliggende konklusjon er da at jo flere misjonærer der er, jo sterkere blir grunnen til å håpe på at penger vil fortsette å strømme inn i kirken. Misjonærene blir så å si nøkler til misjonens pengeskap. Det er, såvidt jeg kan se, grunnen til at de bidrag som de lutherske misjoner yder på bakgrunn av kirkens innsendte budsjett, ikke blir satt pris på på samme måten som en gave fra en venn. Bidragene synes å bli tatt som en selvfølge, siden de allerede er underskrevet for i og med misjonærenes tilstedeværelse i kirken. Dette er en forklaring på den innflytelsesrike posisjon misjonæren har hatt i kirken uansett hva slags arbeide han har gjort.

Misjonærene har vært det eneste bindeledd mellom den støttende misjon og den støttede kirke. Dette er ikke en fiksjon. Misjonærene har virkelig hatt innflytelse på pengebidrag til kirken. Og dette har bidradd til å utbre den idé at misjonæren er nyttig som en åpen sjekk. Og det gjør det fristende å kalle misjonærer bare for å ha dem der.

Det å kalle misjonærer har vært brukt som et middel til å løse kirkelige budsjettproblemer. Misjonæren er «billig arbeidskraft» i den forstand at kirken ikke behøver å sette ham opp som en post på budsjettet. Så snart han er kalt, er det misjonen som må sørge for hva det koster å ha ham i virksomhet, og ikke kirken. Men denne «billige» arbeidskraft kan lett bli en ulempe for kirken når det gjelder god planlegging.

Kirken kan lett fristes til å opprette stillinger for misjonærene uten grundig overveielse av hvor nødvendig det er. I det lange løp vil dette kunne vise seg å være dårlig misjonsstrategi, fordi misjonen, uten å vite det, vil ha investert i misjonærens person i stedet for i kirken. Det er også et faktum at en misjonærs tjeneste egentlig ikke er billig arbeidskraft, men kostbar arbeidskraft. I enkelte tilfeller kan de midler det koster å ha en misjonær i tjeneste, være nok til å underholde 4–6 innfødte medarbeidere.

2. *Politisk innflytelse.* Noen mennesker mener vi burde fortsette å ha misjonærer her, fordi de kan bruke sin hvite hudfarve til å skjære igjennom byråkratiet i kirkelige forhandlinger med

de statlige myndigheter. Ingen vil benekte at dette er et poeng i mange tilfeller. Men det er i sannhet en tvilsom grunn til å ønske å ha misjonærene i kirken. Det ødelegger forholdet mellom misjonæren og hans svarte kolleger. Det stimulerer til en følelse av overlegenhet hos misjonæren og stadfester mindreverdkomplekset hos de svarte medarbeidere. Og under de forhold er det mer uheldig enn heldig å ha misjonærer, fordi det automatisk setter ham i lederposisjon i kirken i og med hans politiske privilegier.

3. *Høflighet.* Som alle siviliserte mennesker, er også de svarte høflige. Etter at noen misjonærer har vært her en del år, kan kirken føle seg forpliktet til å gi dem arbeid selv etter at den oppgave de opprinnelig kom for, ikke lenger er aktuell. Av og til opprettes det stillinger kun som et uttrykk for takknemlighet for tidligere tjenester. Faren er, bortsett fra det faktum at dette er bortkastede penger for den misjon som underholder misjonæren, at de nyopprettede stillinger skaper forventninger som aldri vil kunne innfris med de lokale krefter.

Tilslutt en presentasjon av noen grunnleggende prinsipper og forslag for personellpolitikk

1. De europeiske og amerikanske kirker burde undersøke muligheten for å erstatte de «profesjonelle utenlandske misjonærer» med personell som utlånes for en begrenset tid for å utføre en veldefinert «misjon».

2. Pengene for underhold av disse «misjonærene» burde utgjøre en post på kirkens budsjett, slik at kirken kan ha et klart bilde av hva det koster å holde hele kirkens maskineri i gang. Det vil si at deres lønn osv. må betales av kirken.

3. De europeiske og amerikanske kirker burde ta en titt på muligheten for å yde ikke-øremerket hjelp til kirkene for å ha utenlandsk personell. Det betyr at kirken vil bruke de midlene til å betale og underholde lånte arbeidere. Det nåværende system oppmuntrer ikke kirken til å påta seg ansvar når den kaller utenlandsk personell, fordi den aldri behøver bekymre seg for å skaffe misjonæren penger.

4. Den hjelp kirken får, burde ikke bindes til misjonærens person. Det betyr at kirken burde være fri til å velge mellom hjelp i form av personell og hjelp i form av midler til å underholde personell.

5. For å styrke kirkens stedegne identitet, burde de amerikanske og europeiske misjoner trekke seg fra kirkens misjonsstyre. Dette er fordi misjonsstyret, slik det er i dag, nærmest flommer over kirken, det vil si: det har flere medlemmer enn kirken selv. Vi vet at helheten er større enn delene. I dette tilfelle er kirken en av delene, og misjonsstyret er helheten. Ved å trekke seg, ville de europeiske og amerikanske kirker hjelpe til å gjøre misjonsstyret hva det skulle være, nemlig en del av kirken og ikke omvendt.